

Ὁ Ἰω. Μεταξᾶς Κυβερνήτης.

Μεταξᾶς

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

1933-1941

Η ΤΕΤΑΡΤΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
Ο ΠΟΛΕΜΟΣ 1940-1941

Ἐπιμέλεια: ΦΑΙΔΩΝ ΒΡΑΝΑΣ

ΙΚΑΡΟΣ
1960

νῶν, ἀλλὰ ἐὰν οἱ Ἄγγλοι ἀποβιβασθοῦν Θεσσαλονίκην ἀποσύρει τὴν βεβαίωσιν ταύτην.—Ἐπέρασα ἡμέραν μελαγχολικωτάτην. Γιατὶ ἔτυχαν καὶ πολλὰ μικρὰ πράγματα.—Εἰς τὴν Κέρκυραν καυγᾶς Διασάκου—Δεσύλλα—Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ, καὶ ἄλλες ἄλλου κακομοιριές. Καὶ στὸ τέλος Νανὰ ἄρρωστη ἀπὸ ἰλαρά, καὶ μὲ αὐτὸ χλίσις δυὸ ἀνησυχίες καὶ ἀνωμαλίες, καὶ κάνει Λουλοῦ νὰ πάη στὸ Μέτωπον;—Βαρειὰ μελαγχολία.

17 Ἰανουαρίου, Παρασκευὴ — 82α ἡμέρα

Ἄγγλοι ἐπιμένουν νὰ ἔλθουν Θεσσαλονίκην μὲ μικρὰς δυνάμεις πυροβολικοῦ.—Κάμνω τὸ σχέδιον τῆς διπλωματικῆς μου ἐνεργείας. Εἰς Παῦλον Γιουγκοσλαυταῖς διαβεβαίω ὅτι δὲν θὰ γίνῃ μέτωπον Θεσσαλονίκης ὑπὸ Ἄγγλων, ἐκτὸς ἐὰν Γερμανοὶ διέλθωσι Δούναβιν καὶ εἰσέλθωσι Βουλγαρίαν. Εἰς Ἄγγλους (Πάλαιρετ ἀρχὰς καὶ κατόπιν καὶ Χεύγουντ) νὰ μὴ ἔλθωσι μὲ τὰς μικρὰς τῶν δυνάμεις Θεσσαλονίκην, ἐκτὸς ἐὰν Γερμανοὶ διέλθωσι Δούναβιν.—Πιθανῶς νὰ σταματήσῃ τὸ πρᾶγμα.—Ἐργάσθηκα μέχρι βαθείας νυκτός.—Νανὰ καλλίτερα.

Διακοίνωσις τοῦ Ἑλληνοσ Πρωθυπουργοῦ Ι. Μεταξᾶ
πρὸς τὴν Βρετανικὴν Κυβέρνησιν

18 Ἰανουαρίου 1941

Εἴμεθα ἀποφασισμένοι νὰ ἀντιμετωπίσωμεν καθ' ὅσονδήποτε τρόπον καὶ μὲ οἰασθῆποτε θυσιᾶς ἐνδεχομένην γερμανικὴν ἐπίθεσιν, ἀλλ' οὐδόλως ἐπιθυμοῦμεν νὰ τὴν προκαλέσωμεν, ἐκτὸς ἐὰν ἡ Μεγάλη Βρετανία θὰ ἡδύνατο νὰ μᾶς παράσχῃ εἰς Μακεδονίαν τὴν ἀπαιτούμενην βοήθειαν. Ἐξεθέσαμεν διὰ μακρῶν εἰς τὸν στρατηγὸν Οὐέιβελ ποῖα θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ ἔκτασις τῆς βοήθειας αὐτῆς. Ἡ προσφερομένη βοήθεια (24 πυροβόλα ἑκστρατείας, 12 βαρέα πυροβόλα, περὶ τὰ 40 ἀντιαεροπορικὰ πυροβόλα, 24 ἀντιαρματικὰ πυροβόλα καὶ 65 ἄρματα μεσαῖα καὶ ἑλαφρά) εἶναι ἀπολύτως ἀνεπαρκῆς, ἀσχετῶς καὶ τῆς πλήρους ἀπουσίας δυνάμεων πεζικοῦ. Συνεπῶς, ἐνῶ ἡ μεταφορὰ τῆς δυνάμεως ταύτης εἰς Μακεδονίαν θὰ ἀπετέλει πρόκλησιν, ἡ ὁποία θὰ ἐπέφερε τὴν ἀμεσον ἐπίθεσιν ἐναντίον μας τῶν Γερμανῶν καὶ πιθανῶς καὶ τῶν Βουλγάρων, ἡ ἀνεπάρκεια τῆς δυνάμεως αὐτῆς θὰ καθίστα ἀσφαλῆ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἀντιστάσεώς μας. Ἐπὶ πλέον, μᾶς ἐδηλώθη κατηγορηματικῶς ὅτι ἡ Γιουγκοσλαυτία, διατεθειμένη σήμερον νὰ ἀμυνθῆ κατὰ ἐνδεχομένης διαβάσεως τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ διὰ τοῦ ἐδάφους τῆς, θὰ ἀπέσυρε τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην εἰς περιπτώσιν γερμανικῆς ἐπιθέσεως προκαλουμένης ὑπὸ τῆς ἀποστολῆς βρετανικῶν στρατευμάτων εἰς Μακεδονίαν. Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς, προτιμῶμεν τὴν λύσιν τὴν ὁποίαν

1941) ὅτι τοὺς ἀρκοῦσαν πλέον 40 - 45.000 ἄνδρες γιὰ τὸ μέτωπον τῆς Κυρηναικῆς — ἐνῶ διέθεταν στὴν Ἀφρική περὶ τοὺς 370.000 ἄνδρες (σελ. 6 - 7). Δικαιολογεῖ ἀπολύτως τὸν Μεταξᾶ πὸ ἀρνήθηκε τὴν προσφερθεῖσα γελοία βοήθεια (σελ. 37). Τὴν ἴδια ἐποχὴ (31. 1. 41) ὁ Τσώρτσιλ ἐπρόσφερε στὸν Ἰσμετ 10 σμήνη ἀεροπλάνων, ἐνῶ ἠμολογεῖ ὅτι στὴν Ἑλλάδα, τέλη Ἰανουαρίου, ὑπῆρχαν ὅλα-ὅλα 4 σμήνη, καὶ τὸν Μάρτιο 7, «δηλαδὴ 80 ἀεροπλάνα ἐπιχειρήσεων» (σελ. 221). Ὁ Πρόεδρος Σμάτς τοὺς συμβούλευε, ἀπὸ τῆς 8 Ἰανουαρίου, νὰ σταματήσουν στὴν Ἀφρική καὶ νὰ ρίξουν ὅλη τὴ δύναμίν τους στὰ Βαλκάνια (σελ. 16).

ὑπεδείξαμεν κατὰ τὰς συνομιλίας μας μὲ τὸν στρατηγὸν Οὐέιβελ: νὰ μελετήσωμεν ἀπὸ κοινού, ἡμεῖς δὲ οἱ Ἕλληνες καὶ νὰ πραγματοποιήσωμεν τὰς ἀναγκαίας προπαρασκευὰς πρὸς μεταφορὰν βρετανικῶν στρατευμάτων, κατὰ τρόπον μὴ ἐπισύροντα τὴν προσοχὴν τῶν Γερμανῶν, τοῦθ' ὅπερ εἶναι δυνατὸν. Ἐξ ἄλλου, ἡ μεταφορὰ τῆς βρετανικῆς ταύτης δυνάμεως πρὸς τὴν Μακεδονίαν δὲν θὰ ἐλάμβανε χώραν παρὰ ἐὰν τὰ γερμανικὰ στρατεύματα, διαβαίνοντα τὸν Δούναβιν ἢ τὰ σύνορα τῆς Δοβρουτσᾶς, εἰσῆρχοντο εἰς Βουλγαρίαν. Ὁ κίνδυνος μιᾶς ἐχθρικής προελάσεως τόσοσιν ταχείας ὥστε νὰ ματαιώσῃ τὴν ἀγγλικὴν βοήθειαν, θὰ ἡδύνατο νὰ ἀποφευχθῆ διὰ σοβαρᾶς καὶ ἐπιμελοῦς προπαρασκευῆς τῆς ἐκτελέσεως τῶν μεταφορῶν, ἐλλείψει τῆς ὁποίας οὔτε ὁ στρατηγὸς Οὐέιβελ ἦτο εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ἐν λόγῳ βρετανικῶν δυνάμεων εἰς Μακεδονίαν.

Εἶναι αὐτονόητον ὅτι ἡ ὀργάνωσις τῆς στρατηγικῆς ταύτης ἐφεδρείας καὶ τῶν μέσων μεταφορᾶς θὰ πρέπει νὰ εἶναι τοιαύτη ὥστε ἡ ἀποστολὴ τῶν ἐν λόγῳ δυνάμεων νὰ δύναται νὰ γίνῃ καθ' ὅσονδήποτε στιγμῆν. Αὕτη εἶναι, ἄλλως τε, καὶ ἡ ἐννοια τῆς στρατηγικῆς ἐφεδρείας. Πάντως θὰ εἶδει νὰ ὀργανωθῆ ἰσχυρὰ ἀεροπορικὴ δύναμις, ἀνευ τῆς ὁποίας ἡ ἀπόβασις εἰς τοὺς μακεδονικοὺς λιμένας θὰ καθίστατο εἰς ἄκρον δυσχερῆς, ἀεροπορικὴ δύναμις τὴν ὁποίαν δὲν διαθέτει ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ στρατάρχης τῆς ἀεροπορίας Λόγκμορ.

Εἶναι φανερόν ὅτι τὰ λεχθέντα δὲν θεραπεύουν τὴν ἀνεπάρκειαν τῆς ἐν λόγῳ δυνάμεως, τῆς ἀποσταλησομένης κατὰ τὴν προμηθεύσασιν στιγμῆν. Διὰ τοῦτο, ἐπισύρομεν ὅλως ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν τῆς Βρετανικῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης δὲν δύναται νὰ ἀντιμετωπισθῆ διὰ τῶν παρουσῶν εἰς Μέσην Ἀνατολήν δυνάμεων. Ἡμεῖς θὰ πράξωμεν μέχρι τέλους τὸ καθήκον μας. Εἰς τὴν Βρετανικὴν Κυβέρνησιν ἀπόκειται νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει τὰς ὑποδείξεις μας, ὑποδείξεις φίλων ἀφωσιωμένων καὶ πιστῶν ¹.

* * *

ΙΑΤΡΙΚΟΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΗΣ 29ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1941

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐνεφάνισε πρὸ δέκα ἡμερῶν, ἦτοι τὸ προπαραελθὸν Σάββατον, φλεγμονὴν τοῦ φάρυγγος, ἣτις κατέληξεν εἰς ἀπόστημα παραμυδαλικόν. Παρὰ τὴν ἔγκαιρον διάνοιξιν του ὡς καὶ τὴν μετεγχειρητικὴν κατάλληλον θεραπείαν, παρουσιάσεν ἐν συνεχείᾳ τοξιναιμικὰ φαινόμενα καὶ ἐπιπλοκάς, ὡς γαστρορραγίαν καὶ οὐρίαν, καὶ ἀπέθανε σήμερον, 6 π.μ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29ῇ Ἰανουαρίου 1941

Οἱ θεράποντες ἰατροὶ

Μ. Γερούλιανος	Ι. Χρυσικός
Β. Μπένης	Γ. Καραγιαννόπουλος
Μ. Γεωργόπουλος	Δ. Κομνηνός
Μ. Μακκάς	Ν. Λωράνδος
Ε. Φωκᾶς	Γ. Οικονομίδης
Δ. Δημητριάδης	Ν. Γεωργόπουλος

1. Διαβιβάστηκε διὰ τοῦ Βρετανοῦ Πρεσβευτοῦ Μ. Πάλαιρετ.